

Az a tér és az a közösség, ahonnan Márton Áron vétetett Térspecifikus tízesközösségek hatása Márton Áron szemléletére

AMBRUS TÜNDE

A kutatás eredményei

A kutatás eredményei egy újabb megvilágításba helyezi Márton Áron példaértékű személyiségének összetettségét, illetve azt a komplex, szerves tízes-modellt, amelynél nem létezik jobb, még a projektek, a modern technika vívmányainak századában sem talált ki jobbat.

A kapott eredmények alapján megfogalmazható, hogy székely tízesközösségek, ahonnan Márton Áron vétetett, mint a maga nemében egyedülálló területi-települési kategória, mint földrajzi és szerveződési entitásnak tekinthető érték, összetett módon, egyszerre foglalta/foglalja magába a másságot és az azonosságot, a helyi cselekvés szükségességét és inspirációt, az akaratot, az erőt és a hitet. Ez a közösség egy hosszú távú erkölcsi, etikai fennmaradási stratégiákban gondolkodott és cselekedett. Azt az összefogást, amely a határ védelmében eredményesnek bizonyult, azt átvitte a gazdasági és a tágabb értelemben vett kulturális életbe. Azt is mondhatnánk, hogy a határ védelme, illetve a későbbi történeti realitások (tatár, török dúlás, tűzvész, államszocializmus), természeti csapások (pl. árvíz) a helyére tette az embert. Közösség ez idő alatt mindig szem előtt tudta tartani azt a pontot, ahol az a kényes egyensúly létrehozható. Következésképpen maga a védelem megszervezése, a fegyelmezettség, a rendtartás, a fennmaradás igénye társadalmi, gazdasági, kulturális közösségeket, szerveződési egységeket teremtett. Abban a tudatban éltek, hogy a rendnek mindig szere van, hogy a rendezettségből nyugalom, higgadság, béke származhat. Nem tanultak perszonalista filozófiát, de az embert nem önmagában, hanem embertársi kapcsolatban értelmezték. Ismerték a személyes névmásokat (én, te, ő, mi, ti, ők), és az egymáshoz kapcsolódó viszonyukat. Elemi erővel szervezték a közösségi életüket. Ezt tanulta meg a fogékony Márton Áron is felmenőitől, és eszerint élt, dolgozott. Voltaképpen ez egy gondolkodásmód megjelenítése, és annak fejlődési formája az adott közösségen belől, amelyben egy „morális kódhoz” való viszonyulás fedezhető fel.

Márton Áron kora még igazolja a közösségek erejét, a jól kiérlelt népi kultúrának a létét, az erőt, a másságot. A helyi lakosság tudatában van annak, hogy ahhoz, hogy Márton Áron személyisége a jól ismert irányban fejlődhetett ki, részesülnie kellett egy követhető életvitel-, illetve értékren-moddal, hogy értékrendjét, lépésmintáit, tanításait jelentősen meghatározhatja az a tér, az a közösség (erényeivel és hibáival együtt), amely elindította.

Eredmények használhatósága

Fontos, hogy a székely társadalmat alkotó viszonyrendszerek, amelyek sajátos szerkezeti felépítettséggel, külön jogállással és feladatkörrel, sokszor eléggé széles körű autonómiával egészségesen működtek, megismerjük, megismertessük, az emberi nagyszerűséget pedig ok-okozati összefüggésekbe lássuk, a társító logika mentén haladva értelmezzük. A téma kutatójaként következtethetünk arra, hogy az értékeken alapuló közösségek újraszerveződésére, fennmaradásra lesz még lehetőség. A tudást, a bölcsességet a harmadik évezredbe is képesek leszünk átvinni. Képesek leszünk visszanyúlni ahhoz a tudáshoz, ahhoz a bölcsességhez, amelyet a közösség tagjai egymás javára tudtak fordítani. Ennek a szemléletnek tükrében a használható eredmények lehetőségeit a következő pontokban foglalom össze:

- egyfajta segéd-, illetve háttértudományként járulhat hozzá a püspök úr életútjának bemutatását célzó törekvésnek (pl.: filmkészítés, kiállítás, előadás, tanulmánykötetek stb.),
- lehetőséget teremthet, hogy a fiatal generációk megismerjék felmenőik rendszerszemléletét, a rájuk szálló tízesörökség jövőbe hajló jelenét,
- hozzájárulhat annak az értéktudatnak a XXI. századi újraértelmezéséhez, mely szerint az igazi közösség ereje létében erősíti meg az Embert,
- tudatosíthatja, hogy a valós közösségben élő ember léte attól lesz gazdagabb, hogy közösségben él,
- tudatosíthatja, hogy a kicsi közösségek többet tudnak tenni egymásnak,
- hozzájárulhat a székely társadalomszerveződés szellemi és tárgyi értékeinek tudatosításához, köztudatba való beemeléséhez, fennmaradásához.
- fontosnak tartom megalapozni a településfejlesztés, vagy akár egy intézményvezetés összetettségét igénylő munkát,
- egy-egy település vezetőségének, vagy az intézményvezetőknek (legyen az közigazgatási, kulturális, vallási státuszú) látnia kell, hogy az igazi közösségekbe hatalmas erő van, de ezen közösségek létrejöttéért, életben maradásáért, egészséges működéséért egy következetes és kemény utat kellett/kell bejárni,
- a Kárpát-medence magyarsága, de Európai is felismerheti (a XXI.század küszöbén kialakult migráció okozta politikai helyzetben) a keresztény közösségek létében a folytonosságát, a pluralizmusát, az összetartó erő fontosságát, az ösztársadalmi sokszínűségét.